

23x16

XIV

I - 1963

VESTNIK

NOTICIERO

D 129903

D 129903
+

VESTNIK je glasilo slovenskih protikomunističnih borcev. ● Izdaja ga konzorcij. ● Predsednik ing. Tone Matičič, upravnik Janez Kralj, urednik Pavle Rant, korektor Dušan Dimnik.

—————::—————

Uredništvo in uprava: Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. ●
Naročnina: Južna Amerika 220.— pesov odn. enakovrednost v dolarju, USA
in Kanada — 2.50 dolarja letno, Anglija in Avstralija — 1 funt šterling,
evropske države — 1.50 dolarja.

—————::—————

Editor responsable: Eduardo škulj, redactor Pablo Rant. ● Imprenta: Talleres
Gráficos Viko S. R. L., Esados Unidos 425, T. E. 31.7213, Bs. As. Argentina.

—————::—————

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 700.070.

—————::—————

„Vestnik“ es el Informativo de los Excombatientes anticomunistas eslovenos
„Vestnik“ is the voice of Slovenian anticomunist veterans.

—————::—————

P2 792/1967

VSEBINA: Dvajset let (Emil Cof) — Spominsko leto (Ing. France Grum, USA) — Ob 20-letnici V. S. na št. Joštu (Rudolf Smersu, Argentina) — Kakšna naj bi bila naša bodoča vojska (Radivoj Rigler, Argentina) — Gradivo k AK Straža (Maks Loh, Argentina) — Prejeli smo (Zina Rupnik, Argentina) — Borci pišejo — Društvene novice — Urednikov bunker

DVAJSET LET

Letos bo preteklo 20 let, odkar so grčariški in turjaški junaki položili svoja mlada življenja na oltar domovine v borbi za vero v Boga in svobodo naroda. Padli so pod streli lastnih bratov, ki se pod geslom „Svoboda narodu — smrt fašizmu“ niso borili niti za svobodo naroda niti proti fašizmu, temveč so izkoristili težko dobo sovražne okupacije za borbo za ostvaritev ciljev svetovne komunistične revolucije.

Na Turjaku so padli ali bili zajeti vaški stražarji, ki so zgrabili za orožje, da branijo naše ideale, potem ko so videli, da laški okupator ne samo da ne skrbi za red in mir na zasedenem ozemlju, kot je dolžan po mednarodnih dogovorih, nego da celo podpira komuniste. Le-ti s svojimi zločinskimi napadi na posamezne okupatorjeve vojake niso za eno sekundo pospešili končne zmage zaveznikov nad nacisti in fašisti, pač pa nudili okupatorju primerne pretveze za represalije nad nedolžnim ljudstvom in njegovo imovino. In okupator je streljal kot talce nedolžne Slovence, ki so jih večinoma denuncirali komunisti, požigal cele vasi in odvajal prebivalce v koncentracijska taborišča smrti.

V Grčaricah so pa padli ali bili zajeti idealisti, ki skupaj z Dražo Mihajlovičem niso priznali jugoslovanske kapitulacije leta 1941. Tvorili so jedro slovenske armije jugoslovanske vojske v domovini. Prva enota je bil slavni „štajerski bataljon“, okrog katerega se je zbiralo vedno več borcev. V Grčaricah smo izgubili veliko število aktivnih oficirjev-idealstov, ki so odšli na teren le par tednov potem, ko so se vrnili iz italijanskih internacijskih taborišč, kjer so prebili po zaslugi komunistično-fašističnih intrig 13 mesecev. Odšli so na teren v tako imenovano ilegalo ali četnike na prvo povelje komandanta Slovenije, ker so se zavedali svoje dolžnosti braniti domovino in narod pred sovražnikom.

V začetku septembra 1943 je bila predvidena koncentracija skoraj vseh četniških enot v Grčaricah, kjer naj bi se združili s srbskimi četniki, ki so pod poveljstvom polkovnika Bjelajca prihajali iz Like, in skupaj z njimi padli v hrbet laškemu okupatorju, če bi se zahodni zavezniki izkrcali tudi v severni Italiji. Zal se to ni zgodilo. Italija je kapitulirala; fašisti so se združili s komunisti in jim izročili svoje orožje. Tedaj je padla maska z obrazov fašističnih in komunističnih

prijateljev in odprto so skupaj napadli in obkolili Grčarice in Turjak. Po večdnevni junaški borbi proti številčno veliko močnejšemu sovražniku, ki je razpolagal z veliko količino težkega orožja, so najprej padle Grčarice, nekaj dni pozneje pa Turjak. Vse junake je doletela ista težka usoda. Z žico povezane, zasramovane in pretepane so jih gnali v kočevske zapore. In potem je prišel znani kočevski „proces“, na katerem so vsi, ki so bili postavljeni pred „sodišče“, tako vaški stražarji kot četniki, tako oficirji, duhovniki in intelektualci, kakor preprosti vojaki, junaško branili svoje ideale. Nikogar ni bilo med njimi, ki bi bil klonil komunističnemu fizičnemu in psihičnemu pritisku. Niso dali zadovoljstva komunističnim laži-sodnikom, da bi priznali krivdo, ki je niso imeli. Ponosno in pogumno so jih zavračali. Po prečitaniu obsodbe, ki so jo že v naprej poznali, niso obupali, temveč so v zaporih, potem ko so se s sodelovanjem duhovnikov-sotrpinov pripravili na srečanje z Vsemogočnim, ostali vedri in do zadnje ure zvesti svojim načelom. To nam pričajo napisi, ki so jih pustili na stenah zaporov.

Vaški stražarji in četniki so skupaj končali kot mučenci za skupne ideale. Bratje so si bili v zadnjih trenutkih. Bratje so si bili tudi preje, čeprav so eni bili v ilegali in drugi v legalni. Saj so se večinoma smatrali za člane ene in iste redne jugoslovanske vojske v domovini. Vsi četniki so prisegli kralju in Jugoslaviji; tudi vaški stražarji, ki so bili v enotah pod vodstvom poveljnikov, katerim je Slovenska zaveza (naše tajno narodno vodstvo pod okupacijo) politično zaupala, so prisegli kralju in Jugoslaviji. Ko smo prihajali v medsebojne stike, smo se prijateljsko pomenili in si medsebojno pomagali. Poudariti hočem, da bi bili četniki velikokrat v težavah, če bi ne imeli prijateljev vaških stražarjev. Žal v vrhovih ni bilo vedno vse v tako dobrih odnosih. Vem, da so bila trenja med komandantom Slovenije in Slovensko zavezo. Posebej smo imeli še ilegalnega poveljnika vaških straž. Ko smo se po kapitulaciji Italije in padcu Grčaric ostanki četnikov in vaški stražarji, ki so odšli iz svojih vasi, zbrali na ozemlju Turjaka in Zapotoka, smo mislili, da med obema poveljnikoma obstoja bistveno sodelovanje in da bo eden ali drugi prišel na teren. Žal nihče ni prišel. Še danes po 20 letih ne morem razumeti, kako se aktivni višji oficirji niso zavedali svojih dolžnosti. Kar nas je bilo na terenu, smo bili pripravljeni — mogoče z redkimi izjemami — izvršiti povelja katerega koli. Pokojni kapetan Albin Cerkvenik se je kot namestnik tajnega poveljnika vaških straž trudil, da bi vzpostavil red in edinstveno poveljstvo, pa žal ni imel dovolj avtoritete. Turjačani niso izpolnili njegovega povelja za izpad in umik preko Želimlja. Čeprav so tedaj že vsi vedeli za žalostno usodo Grčaric.

Dvajset let bo poteklo letos od teh žalostnih in junaških dogodkov. To v zgodovini še ni dolga doba, toda mislim, da je že čas, da zvemo za razloge, zaradi katerih je prišlo do nesoglasij v vrhovih

slovenskega vojaškega in političnega vodstva. Zakaj je bilo poslanih toliko aktivnih oficirjev v ilegalo, kjer so opravljali dolžnosti vodij patrol in tudi navačnih vojakov, medtem ko so v vaških stražah manjkali strokovno izobraženi poveljniki. Prepričan sem, da bi se le redkoteri oficir branil stopiti v vaško stražo, če bi bil tja poslan s primernimi zaupnimi navodili, iz katerih bi videl, da tudi tako opravlja svojo dolžnost v soglasju s prisego, ki jo je položil po končani vojni akademiji. Prepričan sem, da bi bilo sodelovanje med vaškimi stražarji in četniki veliko boljše, če bi vsem poveljevali poklicni oficirji, in da ne bi bilo prišlo do grčariske tragedije, ker bi vaški stražarji pod strokovnim poveljstvom gotovo padli v hrbet partizanskim kolonom, ki so obkoljevale Grčarice; še manj pa bi prišlo do turjaške tragedije, ker si kratkomalo ne morem zamisliti strokovno izobraženega poveljnika, ki bi se sredi 20. stoletja zaprl za zidove srednjeveškega gradu.

Dvajset let v človeškem življenju pa mislim, da je že dovolj dolga doba, da so se poleg osebne in politične strasti, ki so povzročila nesoglasja v slovenskih političnih in vojaških vrhovih. Mislim, da bi bilo prav, da osebe, ki so v letih 1941 do 1943 imele vodilne vloge tako v vojaškem kot v političnem vodstvu slovenskega naroda ali bolje rečeno prebivalstva Ljubljanske pokrajine in danes živijo v emigraciji, pojasnijo razloge, ki so privedli do cepljenja vojaških sil in s tem do grčariske in turjaške tragedije.

Ko se bomo letos spominjali naših prijateljev-mučenikov, katerih kosti že dvajset let leže raztresene po slovenski zemlji, mislim, da bi bilo prav, da bi vsi vaški stražarji in četniki raztreseni po vsem svetu ostvarili nekaj skupnih akcij:

1. Določimo eno in isto nedeljo v mesecu septembru, da s svetimi mašami in slavnostnimi komemoracijami počastimo spomin žrtev slovenskega Katyna.

2. V teku leta zberimo čim več imen prijateljev in znancev, ki so padli v tistih časih, in jih sporočimo zgodovinskemu odseku naših organizacij, da tako po možnosti ohranimo za zgodovino vsa imena in tudi druge podatke, ki bi jih zbrali o naših tedanjih žrtvah.

3. V teku leta skušajmo najti med nami poklicnega zgodovinarja, ki bi se posvetil strokovnemu zbiranju zgodovinskih podatkov tiste dobe. Precej podatkov je zbranih v knjigi „Svoboda v razvalinah“, vendar bi bilo potrebno dogodke podrobneje preučiti. Napravimo trden sklep, da bomo zgodovinarju po svojih močeh pomagali tako s pisanjem spominov, kakor tudi z zbiranjem materialnih sredstev. Kako lepo bi bilo, če bi zgodovinar uspel in za petindvajsetletnico izdal znanstveno obdelano zgodovino turjaške in grčariske tragedije!

4. Raztreseni po vsem svetu smo si pridobili nove prijatelje raznih narodnosti. Pripovedujmo jim o svojih prijateljih, ki smo jih izgubili po zaslugi komunistično-fašističnega zavezništva. Pripovedujmo

jim o svoji borbi za svobodo in kako so se komunisti polastili naše domovine. Nekateri imajo prijatelje-časnikarje. Skušajmo preko njih spraviti v svetovno časopisje opise tedanjih dogodkov. To ne bo pretežko, saj je danes svobodni svet že precej spregledal komunistične nakane. Če svetovno časopisje prinaša članke o poljskem Katynu, berlinskem uporu madjarski vstaji, zakaj ne bi široki svet zvedel tudi c našem Katynu — Jelendolu in Kočevskem Rogu? V našem tisku pa v toku leta, posebno pa v mesecu septembru objavimo čim več spominov na tiste čase.

Podal sem nekoliko misli, kako naj primerno počastimo spomin svojih soborcev-mučenikov. Prosim vse prijatelje, naj te misli še dopolnijo, da tako dokažemo vsemu svetu, da svojih žrtev nismo in ne bomo pozabili, da niso zastonj položili svojih mladih idealnih življenj v prezgodnji grob, da smo in bomo ostali zvesti istim idealom.

Slava grčariskim in turjaškim junakom!

EMIL COF

SPOMINSKO LETO

1943 — 1963

(GRČARICE, TURJAK, KOČEVJE —

NAŠ PONOS IN NAŠE UPANJE)

Pred nami so obletnice velikih in žalostnih dogodkov naše bojne zgodovine. Spominjamo se velikih in težkih časov, ko je sovrag-komunist dobesedno mešaril telo in dušo našega ubogega naroda. V teh spominih bodo ponovno vstali naši prijatelji, naši bratje. Morda nam je spomin na težke dni boleča, komaj zaceljena rana, tako huda, da se je niti v spominu ne upamo odpirati, ker bi preveč zaskelala. Morda — toda, kako moremo mimo preteklosti in kako moremo pozabiti na naše mrtve. Zavedajmo se, da naši padli niso le naša bolečina, pač pa tudi naš biser in naš slovenski ponos. Naši padli so in morajo ostati predstavniki tistih svetlih idealov, ki so nam vsem tako dragi. Oni so svetilnik domovinske ljubezni, ki kaže pot v bodočnost in nas tiho opozarja in opominja, da brez žrtev ni svobode, brez naporov ni uspehov, brez domovinske ljubezni ni povezanosti z narodom, iz katerega smo izšli.

Dvajseto leto poteka, odkar so komunisti roko v roki z okupatorjem in z okupatorjevim orožjem uničili jedra nacionalnih borcev.

Zgorele so Grčarice in silni Turjaški grad se je zrušil pod silo granat iz italijanskih havbic. V nevzdržnem stanju so naši morci sprejeli komunistično ponudbo o predaji z obljubo „amnestije“. Zločinsko pobijanje ranjencev, streljanje častnikov in množična grobišča v Jelenolu in Mozlju živo pričajo, kaj in kakšna je komunistična „amnestija“... Množični zločini v letu 1943 so jasen primer komunistične pravice in verolomnosti komunističnih obljub.

Ko naše misli v tem dvajsetem letu pohajajo nazaj na bojne poljane, nazaj v kočevske gozdove, pomislimo posebno na veličino žrtev in na primere junaštva, ki se je izlivalo iz src naših fantov. Borili so se in umirali kot resnični junaki, kljub vsemu zasramovanju in mučenju. V tem in takem duhu praznujmo 20. obletnico prvega dejanja naše narodne tragedije. Ne v melanholiji in solzavosti, pač pa v radosti in v ponosu, da je slovenski narod v najkriticnejših momentih imel ljudi, ki so ne samo bili pripravljeni na težke naloge, ampak so breme z navdušenjem sprejeli na svoja ramena in šli na pot borbe za resnično in popolno svobodo svojega naroda. Naši padli borci so svojo domovino ljubili tako močno, da so bili pripravljeni dati in tudi dali od sebe vse, kar so imeli, to je zadnjo in popolno mero posvetitve svojemu narodu. Ne moremo drugače, kot da smo neizmerno ponosni na ljudi, ki jih ni bilo strah mučenja in ki se niso ustrašili nobene svinčenke. Borcev, kakršne so nam dale naše slovenske matere v zadnji vojni, zlepa svet ne bo našel. Zločin bi bil torej, da bi pozabili nanje ali pa da bi se izgubljali v solzavosti, medtem pa pozabljali, da je spomin na junake več kot solzavost.

Grčarice, Turjak in Kočevje so mejniki, ki morajo ostati močno zasidrani v naših srcih ne toliko zaradi števila žrtev kot zaradi veličine teh žrtev. Vsa zunanja slavlja in spomini bodo prazni in brez vsakega pomena, ako ne bodo zajeti iz mejnikov v naših srcih, na katerih so s krvjo junakov zapisane ideje svobode. Naše prve in bistvene naloge so, da mogočno zakoreninimo idejo naših junakov v nas samih, v naših dušah, ker le tako bo naše življenje imelo svoj smisel.

Kosti junakov so razmetane po slovenski zemlji, njihove duše pa nenehno prosijo Vsemogočnega, da bi nam preživelim dal moči in trdne volje, da vztrajamo v herbi za pravico in resnico. Čas prinaša pozabljenje. Tudi junaška dela naših soborcev bodo pozabljena in zabrisana, če jih ne bomo mi, ki smo jih poznali, izročili bodočim rodovom. Naša dolžnost je, da povemo zanamcem, kako se je slovenski narod boril za svojo svobodo in da pokažemo veličino nosilcev te velike borbe.

Domovina ječi v okovih suženjstva, komunistična propaganda že skoro 20 let nenehno bruhla na dan laži o naši borbi. S svojo propagando skuša zabrisati sled o svojih zločinih, tako da meče blato na

resnične narodne junake; teh se tako boji, da jih še po smrti blati. V zadnjih 10. letih so komunistični „zgodovinarji“ izdali že par sto tisoč strani publikacij, v katerih imenujejo borce izdajalce in zločince. Ne samo komunistični zgodovinarji, tudi kulturni delavci v domovini sledijo partijski liniji in v svojih povestih in romanh imenoma napadajo naše mrtve, katere krivijo baš tistih in takih zločinov, ki jih je vršila komunistična sodruga. Komunistična propaganda sega še globlje — v svobodni svet. Ne čudimo se potem, če danes beremo v svobodnem tisku laskave vesti o komunistični Jugoslaviji. Titoizem se slika kot nekaj posebnega, nekaj boljšega. Zapad v svoji zaslepljenosti in naivnosti še danes ni spoznal bistva borbe proti komunizmu. Ta borba v bistvu ni gospodarska, pač pa idejna. Komunisti se dobro zavedajo, da so oni, ki bi mogli zaveziti poplavo njihovih laži mnogo prešibki. Tako in samo tako moremo tolmačiti izjave komunističnih voditeljev, kot Mihe Marinka, ki je v izseljeniškem koledarju za leto 1962 med drugim zapisal: „Danes so verjetno že redki posamezniki našega rodu, ki so se zaradi zmage osvobodilne fronte znašli v inozemstvu, ki žele slabo današnji Jugoslaviji, ki nasprotujejo miroljubni politiki naše vlade, ki tolikanj zagrizeno vztrajajo v svoji zažvoženi politiki, da se ne morejo odreči govorjenja proti novi Jugoslaviji. Le redki so, ki so toliko obremenjeni z vojnimi zločini, da ne morejo misliti na vrnitev v domovino in nočejo spremeniti odnosa do nje...“

Tako komunisti in njihova propaganda. Bratje, mar je res tako! Ne, ne, in stokrat ne, tega mi ne bomo storili, da bi zavrgli ideje naših junakov, da bi duhovne vrednote zamenjali in vnovčili za materialne dobrine in obrnili hrbet vsemu, kar je našim najčražjim soborcem bilo tako sveto. V 20. letu naše prve tragedije bomo še glasneje kot popreje izpričali, da hočemo zvesto stopati po stopinjah naših mrtvih. Prikazali bomo, da je njihova borba bila sveta in pravilna in zato bomo to borbo nadaljevali, pa če je „tovarišem“ prav ali ne. Storili bomo vse, kar je v naši moči, da svet spozna vso resnico in vse komunistične zločine, spozna laži in prevare, katerih se komunistična propaganda poslužuje. Iz globine svojih src bomo priklicali ideje naših padlih in te ideje spremenili v železno voljo, braniti pravico in resnico, in nadaljevati boj proti morilcem našega naroda. Ako bomo zajemali ideje iz mejnikov v naših srcih, potem volja do boja za svobodo, ne bo nikoli ohromela.

Slava Vam, junaki Grčaric — Turjaka — Kočevja! Preživeli borci se Vas s hvaležnostjo in ponosom spominjajo in obljublajo ponovno, da bodo Vaš boj nadaljevali. Na široko bomo tudi odprli svoja srca v skrbi za naše reveže, katere ste nam Vi zapustili.

ING. FRANCE GRUM, USA

OB 20-LETNICI VS V ŠT. JOŠTU

(Spominska proslava v San Justu, Buenos Aires. Odlomek iz govora Rudolfa Smersuja.)

Predvsem smatram za svojo dolžnost, da se iskreno zahvalim kulturnemu odseku Našega doma v San Justu, da je pripravil tale spominski dan v počastitev dvajsete obletnice prve vaške straže na Št. Joštu ter je s tem dal priložnost, da se spominimo vaških straž in legionarjev, ki so se v najtežjih razmerah in najhujših okolnostih uprli doslej najhujšemu sovražniku slovenskega naroda — komunizmu.

Te dneve pa poteka tudi dvajset let, ko je okupator naše najboljše odvažal v koncentracijska taborišča, in je s tem namenoma in načrtno slabil protikomunistično borbo v cilju, da uniči slovenski narod. Prav je storil kulturni odsek, da je v to spominsko proslavo vključil tudi počastitev žrtev strahotnih taborišč — Gonarsa, Raba, Renicija, Dachaua, Matthausena itd.

Če se smemo mi Slovenci s čim ponášati in s čim pohvaliti, je to, da smo komunistično nevarnost zgodaj spoznali in se začeli nanjo pripravljati.

Ni bilo prvič v zgodovini, da je slovenskemu narodu grozila nevarnost in objektivni zgodovinar mora priznati, da se je naš narod vedno pravočasno znašel in se na grozečo nevarnost primerno pripravil. Naj ob tej priložnosti navedem mnenje voditelja primorskih Slovencev dr. Jankota Kralja, ki je dejal, da ni noben narod v Evropi pokazal toliko odpora zoper nemški protestantizem

za časa Lutra, kot ravno naš narod. Čeprav je bilo tedaj vse plemstvo na Slovenskem, deželni stanovi in celo nekaj duhovščine na strani reforme in je luteranski nauk širil Primož Trubar s pomočjo prve slovensko napisane knjige, je vendar slovensko ljudstvo zaradi globoke vere in velike narodne zavednosti, naravnost pometlo z luteranstvom. Pozneje, v 19. stoletju je svobodomiselstvo zajelo skoraj ves svet. Tradicionalne katoliške države (Avstrija, Italija, Francija, Španija) so dobile liberalne vlade. Tudi na slovensko ozemlje je zapljuskal liberalni val; pa se je moral umakniti brez uspeha. Slovenski narod je bil morda edini kulturni narod, ki je — ležeč sredi Evrope in obdan od močnih narodov z liberalno večino — ostal zvest izročilom svojih očetov in ni vtonil v svobodomiselstvu.

Tako se je zgodilo tudi, ko se nam je približala komunistična nevarnost. Mnogi dalekovidni možje so to nevarnost videli v naprej in začeli naše ljudi nanjo opozarjati in pripravljati. Naj omenim samo naše škofe, dr. Aleša Ušeničnika, prof. Lamberta Ehrlicha, prof. Ernesta Tomca, ki so z govorjeno in pisano besedo odpirali ljudem oči in jih pripravljali na neizbežni spopad med komunističnim in krščanskim svetom.

Pa ne samo na ideološkem področju, ampak tudi na organizacijskem se je začelo slovensko ljudstvo pripravljati zoper komunizem. Naj omenim v tej zvezi organizacijo, ki je nosila nedolžno ime „Reditelji“ ali na kratko „R“, ki je

bila ustanovljena nekaj let pred drugo svetovno vojno in so tukaj danes navzoči nekateri njeni člani. Bila je to tajna, vojaško urejena organizacija, z vojaško disciplino in dobro informativno službo. Opazovala je gibanje komunistov in dostikrat preprečila njihove načrte. Vodilni možje te organizacije so v komunistični revoluciji postali legionarji in mnogi izgubili svoje življenje (Peršuh, Majdič, brata Piriha, Pavlič in Pregelj iz Novega mesta, Finc, Pogáčnik in dr.).

Ko se je slovensko ljudstvo tako pripravljalo na spopad s komunizmom, se je začela druga svetovna vojna ki pa jo je bilo treba po komunističnih načrtih izrabiti za to, da se povsod sprožijo komunistične revolucije, ki naj spravijo svet pod komunistično oblast. Posebno pozornost je posvečal komunizem Balkanu.

Ne bom podrobno popisoval tedanjih razmer v Jugoslaviji in Sloveniji, saj so nam večini še v svežem spominu. Jugoslovanski komunisti so takoj ob začetku vojne začeli pripravljati svojo revolucijo, kakor jim je bilo naročeno iz Moskve. Storili so vse, kar so mogli, da demoralizirajo jugoslovansko vojsko, da naščuvajo narode enega zoper drugega in da uničijo in spravijo s poti vse, ki bi jih mogli ovirati pri izvrševanju njihovih načrtov. To peklenško delo bi se jim v celoti posrečilo, in zemlja bi bila skrila prav vse, ki niso hoteli trobiti v komunistični rog, ako bi se v tem trenutku — ob začetku druge svetovne vojne — ne pokazali sadovi dela naših velikih ideologov in organizatorjev. Večletno sistematično delo, študij socialnega vprašanja, študij komunistič-

nih naukov in njihove taktike, ideološka organizacijska priprava — vse to je rodilo obilne sadove.

Že drugi dan po napadu Nemcev na našo domovino t. j. na velikonočni ponedeljek, se nas je zbralo v Ljubljani nekaj zastopnikov mladinskih organizacij. Po pregledu položaja smo se takoj vsi zedinili, da je potrebno takoj ustanoviti tajne oddeke, ki naj pripravljajo ljudi na trenutek, ko bo naš nastop potreben, za naš narod koristen in uspešen. Naslednje dneve so prihajala z dežele poročila, da komunisti dvigajo glave in trdijo, da je prišla njihova ura in da zbirajo orožje. Treba je bilo hiteti. In zato so se že dne 29. aprila 1941 v Trgovski zbornici v Ljubljani sestali zastopniki vodilnih slovenskih katoliških mladinskih organizacij ter ustanovili Slovensko legijo. Vodstvo te tajne vojaške organizacije je takoj poslalo na deželo kurirje z navodili za delo. Eno izmed prvih naročil je bilo: zbirati orožje in ga — dobro namazanega seveda — spravljati na varne prostore. Drugo naročilo je bilo: takoj povsod ustanoviti oddelke SL, zbrati za vojsko sposobne fante, jih začeti vežbati v vojaškem pogodu ter skrbno zasledovati vse gibanje komunistov.

Ena izmed prvih in najmočnejših edinic SL je bila v St. Joštu nad Vrhniko.

Ob tej priložnosti bi rad odgovoril na neko vprašanje, ki sem ga večkrat slišal s strani mlajših, ki razmer doma niso poznali. To je vprašanje, zakaj se je tedaj ustanovila tajna vojaška organizacija na svetovnonazorski podlagi in zakaj se ni tedaj ustanovila skupna slovenska protikomunistična vojaška organiza-

cija. Kdor je doživel tiste dneve pred dobrimi dvajsetimi leti, se gotovo dobro spominja, da ni nihče nikomur zaupal, včasih še brat bratu ne. Komunisti so se vrinili povsod. Zato je bilo mogoče povezati samo tiste ljudi, ki so se zelo dobro poznali, ki so bili enega prepričanja in ki so že mnogo let skupaj delali v raznih organizacijah. Tako je bilo vedno in povsod v vseh revolucijah in protirevolucijah in prav tako je bilo med nami Slovenci. „Sokoli“ in „Orli“ so si dolga leta nasprotovali. Čeprav je bila večina protikomunistično usmerjena, vendar med njimi ni bilo mogoče takoj ustvariti takega sodelovanja, kakor bi bilo potrebno. Zato so imeli Sokoli svojo Sokolsko legijo, Orli in člani ostalih katoliških organizacij pa Slovensko legijo. Poleg teh smo imeli še Narodno legijo, štajerski bataljon, Slov. narodno gibanje itd. Vse te protikomunistične organizacije pa so se kmalu v svojih vrhovih med seboj tesno povezale in imele skupno vojaško vodstvo, ki je bilo v rokah poklicnih vojakov.

Medtem se je zgodilo to, kar smo slutili in pričakovali. Komunisti so oznanili revolucijo, proglasili zase monopol vsega narodno osvobodilnega dela in s smrtjo zagrozili vsakomur, ki bi hotel kaj delati za narodno osvoboditev izven Osvobodilne fronte. Začela se je morija po vsej slovenski zemlji. Padali so naši najboljši možje in fantje, duhovniki, javni delavci, dijaki, žene, dekleta in celo otroci.

Ni bilo drugega izhoda kot sili zoperstaviti silo. Nastopil je čas za odločno dejanje in za borbo za ohranitev slovenskih življenj. Prvi je stopil na bojno polje štajerski ba-

taljon, ki ga je z orožjem podprla SL, kar je s svojim življenjem plačal Feliks Pogačnik. Kmalu pa je postala stiska še večja in potreba po samoobrambi še nujnejša. Komunisti so vzeli na piko predvsem tiste kraje na podeželju, kjer so imeli ogromno večino vsega prebivalstva z vso odločnostjo proti sebi. Eden izmed takih krajev je bil št. Jošt, kjer komunizem ni imel ne pristašev ne terencev. Zato je začel z ustrašovalno akcijo, tatvinami in grožnjami in ko ni to nič pomagalo, so se začeli umori. Št. Joški možje in fantje so vedeli, da gre za biti ali ne biti. Njihov zastopnik Jakob Zakelj je prišel v Ljubljano na posvet z vodstvom Slovenske legije. Sklep je bil: v št. Joštu se ustanovi edinica, ki bo z orožjem branila življenje in premoženje občanov. Imenovala se bo Vaška straža. Uporabljalo se bo tišto orožje, ki so ga fantje spravili ob zlomu jugoslovanske vojske.

To se je zgodilo skoraj točno pred 20 leti. Tej prvi edinici so sledile nato nadaljne po vsej tkzv. ljubljanski pokrajini. Bilo jih je nad 80.

Dve stvari bi rad poudaril:

Vaški stražarji ali — kakor so jih tudi imenovali — legionarji, ker so skoraj vsi izšli iz Slovenske legije, so se borili v pretežni meri z lastnim orožjem, ki so si ga preskrbeli ob zlomu jugoslovanske vojske ali pa ga iztrgali partizanom iz rok. Zlasti je bilo take narave vse avtomatično orožje.

Drugo dejstvo pa je tole: Vaške straže so obstojale po raznih krajih tkzv. ljubljanske pokrajine. Italijanski okupator pa je skrbno pazil na to, da niso imele te edinice nobene

zveze med seboj. Partizani bi z lah-
koto uničili edinico za edinico, ako
ne bi vodstvo SL tajno ne povezalo
vseh teh vaških straž in jim pre-
skrbelo vojaško usposobljenih povelj-
nikov! Na ta način je bilo mogoče
organizirati skupne akcije in skupno
obrambo, izmenjavati poveljnike, po-
šiljati pomoč tja, kjer je bilo po-
trebno.

Ko se danes spominjamo 20-letni-
ce ustanovitve prve vaške straže na
št. Joštu se obenem spominjamo
vseh vaških straž. Žal, da še nihče
ni napisal zgodovine vaških straž, ki
bo pokazala, s kakšnim junaštvom in
s kakšno požrtvovalnostjo so se bo-
rili naši bratje in koliko velikih in
malih bitk so izvojevali. V 15 me-
secih svojega obstoja so spravili par-
tizanstvo na tla. In če bi ne bilo
v septembru 1943 laške kapitulacije,
pri kateri so se partizani krepko

opomogli, bi partizanstva v Sloveniji
sploh ne bilo več. Laška kapitulaci-
ja pa je dala partizanom novega
moštva in mnogo orožja, zlasti to-
pove, ki so igrali odločilno vlogo pri
Grčaricah in Turjaku. S Turjakom
je bila zapečaten usoda vaških
straž. Preostali so odšli v domo-
branstvo — druga etapa. Pesnik
Tine Debeljak jim je v Črni
maši postavil lep spomenik. Še lep-
šega jim ga bo postavila domovina,
ko bo zopet osvobojena — njim, do-
mobrancem in vsem protikomunistič-
nim borcem, ki so se do zadnjega di-
ha borili za križ častni in svobodo
zlato.

Mi trdno verujemo, da vse to de-
lo in vse te žrtve niso bile zastonj.
Slovenski narod je doživel svojo Kal-
varijo na podoben način kot sam
božji Sin, pa verujemo, da bo kot
On doživel tudi svoje vstajenje.

◆

**ČE VAM JE VŠEČ, DA JE VESTNIK PESTER — SODELUJTE
S PRISPEVKI, POŠILJAJTE ZAPISKE IZ BOJEV, JAVLJAJTE
NOVICE — TAKO BO ŠE BOLJ PESTER! IN ŠE NEKAJ —
SPOROČAJTE NASLOVE NEKDANJIH BORCEV, KI GA ŠE NE
PREJEMAJO. — HVALA!**

◆

KAKŠNA NAJ BI BILA NAŠA BODOČA VOJSKA

Živimo v kritičnih časih, nikdar hujših v zgodovini človeštva. Komunizem pritiska kot mora na še svobodni svet. Prevzel se je spričo lahkih uspehov, ki jih je požel s svojo predrznostjo in nesramnostjo, odkar se je končala druga svetovna vojna in izziva, žali ter grozi. Svobodni svet pa molči, požira, popušča in se umika — vse zaradi ljubega miru. Ali kakega čre, ki morda ni več daleč, se bo tudi potrpljenje izčrpalo — predsednik ZDA John Kennedy je v svojem govoru dne 19. aprila 1961 to že omenil in poudaril — in tedaj bo zagrmelo. Neznosno stanje v svetu bo našlo svoj naravni konec v novi svetovni vojni.

Večkrat slišimo mnenje, da do oboroženega spopada med Sovjetsko zvezo in ZDA sploh ne bo prišlo, češ da se ena in druga stran bojita za četi atomsko vojno.

Tako je tudi mislil slavni angleški mislec Bernard Shaw pred drugo svetovno vojno in na dan 1. avgusta 1939 podal naslednjo izjavo: „Ni nobenega razloga, da bi se bal izbruha nove svetovne vojne. Mir je najbolje zavarovan po splošnem strahu pred novo katastrofo.“ Točno mesec dni potem, 1. septembra 1939, se je začela druga svetovna vojna in popolnoma cvrgla filozofovo teorijo, da bi strah pred vojno bil zanesljivo sredstvo proti njej.

Končni cilj komunizma je zavladati vsemu svetu. „Če se ZDA zoperstavijo komunizmu na njegovem pohodu, bodo sprožile novo svetovno vojno.“ Je dejal Hruščov kmalu po Kennedyjevem prevzemu dolžnosti predsednika ZDA. Niti v medenem mesecu sovjetsko-ameriških odnošajev, ko so se Sovjeti na vso moč dobrikali novemu ameriškemu predsedniku, da bi ga pridobili za Rooseveltovo politiko, se poglavar komunizma v svojem divjem sovraštvu do vsega, kar ni komunistično, ni mogel obvladati, da ne bi po svoji stari navadi zagrozil.

Upajmo, da bo svobodni svet z ZDA na čelu v obrambo svoje svobode uporabil ogromen vojaški potencial, s katerim razpolaga in da ne bo kapituliral pred komunizmom brez strela, kakor je to storila Češko-slovaška republika pred nasilnikom — nacizmom, čeprav je bila vojaško dobro pripravljena.

Vojna med dvema svetoma bo gigantska, kakršne še ni videlo človeštvo, in polna dramatičnih peripetij. Toda upajmo, da bo končno in z božjo pomočjo le zmagala Svoboda nad Tiranijo.

Po zlomu komunizma pa se začne nova doba v svetu.

Za narode osvobojene komunističnega suženjstva bo začetek te nove dobe ves v znamenju čiščenja komunistične nesnage ter obnove na vseh poljih narodnega življenja.

Ne vemo, ali nam bo dano osebno sodelovati pri tem velikem delu, katerega sad bo boljše in lepše življenje, ima pa vsak od nas možnosti, da s svojim znanjem in skušnjami posredno prispeva pri zidanju boljše bodočnosti svojega naroda.

Vojska, nova vojska, bo prav gotovo ena od prvih potreb osvobodjene domovine. Vedeti moramo namreč in nikdar pozabiti, da imamo sosede lačne naše zemlje, ki samo čakajo priliko, da bodo po njej planili, tako kot so že storili leta 1941.

V kakšnem protislovju s stvarnostjo je mnenje, ki smo ga brali v neki tukajšnji slovenski publikaciji in ki pravi, da je neopravičen strah, da bi Italijani in Nemci segli po naši zemlji, češ da se je mentaliteta evropskih narodov po zadnji svetovni vojni spremenila! Pisec omenjenega članka bi kot izobraženec moral vedeti za nedavne dogodke na Južnem Tirolskem, a kot dober Slovenec — kot se trka na prsa, da je — ne bi smel zapreti oči in zatisniti si ušes pred nenehnimi težavami naših neodrešenih bratov na Koroškem, na Tržaškem in na Goriškem. In ta mož bi hotel igrati važno vlogo v političnem življenju slovenskega naroda!!!

V uradnem glasilu italijanskega zunanjega ministrstva „Documenti“ september 1959, je zapisano tole:

„Italijanski državi bi se morala prključiti še naslednja področja: Nica, Korzika, doline v zapadnih Alpah, ki so po drugi svetovni vojni pripadle Franciji, Mali Sv. Bernard, Monceniški bazen, švicarska kantona Tičino in Wallis ter del kantona Grizon (Graubünden), Malteško otočje, Istra z otoki v njenem območju, Julijska Benečija, Vatikan in Monako.“

Če službena Italija za časa vlade krščansko-demokratske stranke izraža svoje aspiracije celo po ozemlju papeževe državnice, kaj moremo pričakovati MI od tega našega soseda?!

Da Avstrijci še vedno mislijo, da naša štajerska vse do Celja pripada njim, tudi ne bi bilo težko nabrati dokazov. Saj je celo tukajšnja „Freie Presse“ ob 40-letnici plebiscita na Koroškem objavila članek, iz katerega je to razvidno.

Madžari imajo za svoje zunanje politične težnje geslo „Mindent vesza!“, kar pomeni: „Vse nazaj!“ Hočejo ponovno posest vsega, kar so po Trianonski mirovni pogodbi leta 1920 izgubili. Protikomunistična revolucija leta 1956 jim je prinesla velik sloves na Zapadu. Prepričan sem, da bodo Madžari znali izkoristiti te simpatije za dosego svojih ciljev, kadar pride čas za to. Verjetno je, da bodo oni tisti, ki bodo prvi udarili na Jugoslavijo, Italijani, Avstrijci in Albanci pa se jim bodo hitro pridružili.

Tak je dejanski položaj naše domovine: V nevarnosti je, da jo sovražni sosedeje ob prvi priložnosti ozemeljsko obsekajo ali celo razkosajo.

Tisti čas, ko se bo zrušila komunistična oblast v Jugoslaviji, bo brez dvoma za te naše sosede priložnost, da ostvariyo svoje naklepe, saj padcu diktature vedno sledi politična kriza v državi, ki traja vse dokler se nova oblast ne utrdi. V našem primeru bi kriza utegnila biti posebno huda zaradi

elementov, ki so proti skupni državi sploh, kakor tudi zaradi needinosti pri ostalih, kako naj bi v bodoče ta skupnost bila urejena.

Zaskrbljenost zaradi nevarnosti za naše narodno ozemlje, ki bo nastopila v trenutku padca komunistične oblasti v Jugoslaviji, je spočela Slovensko formulo, ki predvideva osnovne ukrepe proti tej nevarnosti. S tem dejanjem je Narodni odbor za Slovenijo dokazal ne samo, da je čuječ in delaven, temveč je dal dober zgled bratskim narodom, ki jim grozi ista nevarnost kot nam.

Mislím, da ni potrebno poudarjati, da ni boljšega in zanesljivejšega sredstva proti roparskim naklepom naših sosedov kot fizična sila — vojska.

Ko bi ob porazu Avstrije leta 1918 Slovenci hitro postavili na noge samo eno divizijo, ne bi bila potegnjena meja po Karavankah, čez Triglav, med Rake in Postojno, mimo Cerknice ter po Snežniku, tako da je skoraj 600.000 naših bratov, 2/5 vseh Slovencev ostalo še naprej pod tujim gospodstvom, izpostavljenim neprimerno hujšemu zatiranju kot dotlej. In možnosti, da se to prepreči, je bilo!

Z bojišč so se vračali v domovino tisoči in tisoči slovenskih fantov in mož, izkušenih borcev, s katerimi bi se mogla hitro formirati več kot ena divizija. Na našem ozemlju pa je bila takrat baza avstrijske soške armade. Iz zalog orožja, streljiva in ostalega vojaškega materijala za to milijonsko vojsko bi se moglo opremiti slovenske vojaške enote, katerih naloga bi bila zavarevati Slovenijo pred vpadi tujcev.

Razloge, zakaj ni bilo tako storjeno, je treba iskati v psihozi, ki je takrat zajela slovenski narod: v hrepenečem pričakovanju konca vojne in osvoboditve iz avstrijskega jarma so ljudje prezrli nevarnost, ki nam jo je prinašal tako želeni konec avstro-ogrške monarhije.

Polkovnik Viktor Andrejka v svojem referatu za zbornik „Slovenci v desetletju 1918—1928, ki ga je izdala in založila Leonova družba v Ljubljani leta 1929, pove še tole: „Kake tesnejše zveze med slovenskimi oficirji in politiki, kakor n. pr. na Češkem, pri nas zaradi neke neopravičene nezaupljivosti do aktivnih narodnih oficirjev žal ni bilo.“

Navajam poučni primer iz časa naše osvoboditve iz avstrijskega jarma, ker se mi zdi, da tudi med nami vlada podobna psihoza: Hrepenimo po osvoboditvi domovine iz komunistične sužnosti, a pozabljamo na nevarnost, ki bo spremljala ta dogodek in ki bi mogla hitro pokvariti naše veselje in zamenjati ga z bridkim razočaranjem in z žalostjo.

Obramba proti tej nevarnosti je EDINOST med nami, edinost med jugoslovanskimi narodi in naš složni nastop proti skupnim sovražnikom. Če ne bo ta misel zajela večine Jugoslovancev, bo Jugoslavija v prihodnji krizi padla in razpadla. S koncem Jugoslavije pa preneha tudi mednarodno priznanje naših meja. Mislím, da je primerno, da se ob tej priliki spomnimo besed dr. Mihe Kreka, izrečenih v zaključku predavanja, ki ga je imel 11. aprila 1959 na prosvetnem večeru Srbske ljudske univerze v Chicagu. Takole se je izrazil naš politični voditelj pred brati Srbi:

„Ker vemo, da bodo zunanji sovražniki izkoristili vsako možno priliko, da nas ozemeljsko obsekajo, če ne že uničijo kot neodvisne samostojne

narode, je dolžnost slehernega iskrenega srbskega, hrvatskega in slovenskega patriota in vseh nas, da z združenimi močmi storimo vse, kar moremo, da bi pomagali narodu v domovini, da ohrani mednarodni pojem državnih mej, ki so garant tako hrvatskega kot srbskega in slovenskega etničnega ozemlja. Dotlej, dokler celo naše narodno ozemlje ni zasigurano v novem demokratičnem redu tega dela Evrope, mislim, da je res VELEIZDAJA rušiti meje države, ki nam čuva naše ozemlje in to veleizdaja hrvatstva, srbstva in slovenstva v mnogo večji meri, veliko bolj strašna in neposredna kot izdaja Jugoslavije.“

Pomemben memento, ob katerem bi se morali zamisliti vsi tisti, ki zanikujejo bratovsko skupnost in si delajo utvare o boljšem sožitju s tuji.

Zadovoljen sem, ko ugotavljam, da se je glede edinosti med nami izseljenci v zadnjih dveh, treh letih marsikaj izboljšalo. Nezaupanje in skepticizem se umikata pred spoznanjem, da je Jugoslavija, kljub vsemu, kar smo v njej slabega doživeli, še vedno ne samo najboljšo rešitev narodnih problemov vsakega od južnoslovanskih narodov, ampak tudi njihovo rešitev pred hlapčevanjem tujcem. Večina starih političnih strank se je že izjasnila za kontinuiteto Jugoslavije. Pojavile pa so se v emigraciji tudi nove politične skupine, večinoma mlajših ljudi, ki izpovedujejo privrženost jugoslovanski misli in živo delajo na tem, da bi se tudi Bolgari vključili v jugoslovansko skupnost.

Še bolj razveseljive so vesti, ki prihajajo iz domovine, ki pravijo, da je jugoslovanska misel tam že dokončno sprejeta in da je živa vprav v tistih krajih, ki so za časa druge svetovne vojne bila prizorišča strahovitih pokoljev med brati.

Spričo teh dejstev moremo mirneje zreti v bodočnost. Previdnost nam seveda prepoveduje, da bi se predali iluzijam in nam velevala, da bodimo še naprej čuječi, da ne bi bili žrtve pretiranega optimizma in usodnih presenečenj.

Ta dejstva so tudi podlaga pričujoči razpravi, ki je napisana z namenom, da bi prispevala že začetemu procesu zedinjevanja med Jugoslovani v zamejstvu in bila v pripomoček tistim, ki jim bo dano ustvarjati novo jugoslovansko vojsko, pravo naslednico tiste, ki smo ji pripadali mi.

Glede ureditve bodoče Jugoslavije vlada negotovost: ali federacija, ali konfederacija? Le redki so tisti, ki še zagovarjajo unitarizem. Kar pa se njene vojske tiče, ni potrebno nobeno ugibanje: Vojska mora biti SKUPNA in EDINA, z enim ministrstvom za vojaško silo in enim generalštabom.

Hudo bi grešil, kdor bi v željo za čim večjo suverenostjo in čim rahlejšo povezavo z ostalimi brati postavil zahtevo po lastni vojski z lastnim vojaškim ministrstvom in lastnim generalštabom. Splošno znana resnica je, da je v skupnosti moč. In kdor od južnih Slovanov misli na varnost in obrambo svojega naroda, ne bi smel pri tem pozabiti na to resnico.

Večja moč je prvi razlog za enotno vojsko. Drugi razlog je enoten nastop. Pri ločenih vojskah je nemogoče računati ne samo na časovno enoten nastop, marveč je prav lahko mogoče, da se ga ena ali več njih sploh ne udeleži. Tretji razlog je gmotne prirode: vojska v skupnosti pride

cenejša. Četrti razlog: Pri ločenih vojskah v skupnosti obstoja nevarnost nezdravega rivalizma ali celo antagonizma, medtem ko se pri enotni vojski, če bi se kaj takega pojavilo, da hitro in učinkovito odstraniti in izkoreniniti.

To so glavni razlogi, ki govorijo v prid enotni vojski. Nabrati bi se jih moglo še več, vendar menim, da so že ti dovolj močni in prepričljivi.

Vojska prve, centralistično urejene Jugoslavije je bila enotna in taka je tudi vojska sedanjé, komunistične in federativne Jugoslavije. Vojska tretje Jugoslavije bi se kljub svoji zgrajenosti na istem principu — enotnosti — razlikovala od obeh. Kakor je znano, je rajni general Draža Mihajlović kot zadnji vojaški minister prve Jugoslavije razdelil jugoslovansko vojsko bojujočo se v domovini na 3 armade: srbsko, hrvaško in slovensko, za Jugoslovane mohamedanske vere pa je bil predviden poseben muslimanski korpus. Da bodoča jugoslovanska vojska zadrži to razdelitev, veva že pieteta do tega velikega moža, ki se je v Evropi, ki so si jo podvrgli Nemei, prvi dvignil na borbo proti okupatorju in to v času, ko še ni bilo nikjer nobenega žarka upanja, da bo vojna sreča zapustila Hitlerjevo vojsko in prešla v nasprotni tabor.

Po tej strukturi bodoče jugoslovanske vojske bi služba kadrovskega roka bila TERITORIALNA, to se pravi v domači pokrajini, medtem ko je bila v predvojni Jugoslaviji in je tudi še danes eksteritorialna — v drugih pokrajinah. Slovenski novaki potem takem ne bi več odhajali k vojakom v južne pokrajine, marveč bi dobili potrebno vojaško izobrazbo v Sloveniji.

Nam Slovencem bi prinesel tak ustroj še posebno razveseljivo novost — slovenščino kot službeni jezik tudi v vojski, v slovenskem delu jugoslovanske vojske.

Slovenščina, čeprav eden od državnih jezikov v Jugoslaviji, se v prvi jugoslovanski vojski ni uporabljala in tudi danes v rdeči jugoslovanski armiji ni v rabi. Za živ jezik to dejstvo vsekakor predstavlja minus, saj je odsoten v važni panogi narodnega življenja in potemtakem nepopoln. A zlepa ne bomo našli naroda, ki bi bil tako zelo s srcem navezan na svojo govorico, kot smo mi Slovenci. Če vzamemo samo naše brate Slovane, nobeden od njih ni svojega jezika tako skrbno negoval in ga tako temeljito čistil tujih vplivov ne samo v besednem zakladu, ampak tudi v skladnji, kot smo to storili mi. In menda tudi ni naroda na svetu, ki bi imel tako visok odstotek besednih umetnikov, pesnikov in pripovednikov, kot jih imamo Slovenci. Prirodna je potem naša želja, da bi se slovenska govornica z vstopom v vojsko razvijala tudi na tem polju, ki ji je doslej bilo zaprto, in tako dosegla popolnost in enakopravnost z govoricami naših bratov.

Vemo, da bo raba slovenščine povečala vojaške stroške, toda slovenski narod bo razliko prav rad pokrtil s povečanjem svojih žrtev.

Poleg teritorialne službe bi torej kot novost v bodoči jugoslovanski vojski bila tudi VEČJEZIČNOST. Pravim: večjezičnost, ker ne mislim samo na nas Slovence, marveč tudi na brate na skrajnem slovanskem jugu — na Macedonce, ki so izkoristili komunistično revolucijo za dosego svojih

aspiracij, med katerimi je bila tudi vzakonitev njihove govornice kot jezika. Mislim še naprej, na brate Bolgare, kajti brez njih Jugoslavija ni popolna. Prej ali slej se bodo tudi oni priključili naši skupnosti, kajti močne težnje k združitvi že dolgo živijo tako pri njih kot pri nas in malo je manjkalo, da se pred drugo svetovno vojno niso vresničile.

Bolgari pa imajo že staro vojaško tradicijo in torej ni misliti, da bi se odpovedali svojemu jeziku v vojski.

Ideal vojske je čim večja enotnost. Pri stremljenju k temu večjezičnost ne predstavlja ovire. Švicarska vojska, v kateri so zastopani štirje jeziki, to potrjuje. Imel sem priložnost prisostvovati bojnim strelskim vajam ene od njihovih brzih enot spomladi leta 1945 v visokih bernskih Alpah v bližini znanega letovišarskega mesta Adelboden. Nimalo sem bil presenečen, ko sem slišal, kako je poveljnik divizijona izdajal bojno zapoved zbranim poveljnikom podrejenih mu osnovnih enot v nemškem jeziku, pobočnik pa je sproti prevajal v francoščino. Divizijon je namreč bil kombiniran: 2 osnovni enoti sta bili iz nemško govorečega dela Švice, dve pa iz kantonov, kjer je francoščina občevelni jezik.

Po načelnj ugotovitvi, da naj bi bodoča jugoslovanska vojska bila razčlenjena po narodnostih, v vrhu pa krepko povezana v enem ministrstvu za vojaško silo in enem generalštabu, prihajamo sedaj na razmišljanja glede njenih KVALITET.

Za naloge, ki jo čakajo v vojni, vojska mora biti pripravljena, a to se pravi: primerno opremljena, kar najbolje izurjena in duhovno močna.

Nabolj važna je pripravljenost v duhovnem pogledu, kajti nič ne velja, še tako moderno orožje in malo pomeni še tako dobra izurjenost, če v vojski ni pravega duha.

Zgodovina nam daje dosti primerov iz bližnje in daljne preteklosti, da so velike in bogato opremljene vojske podlegle, ker njihov duh ni bil na potrebni višini, in obratno: da so številčno manjše in slabše oborožene vojske zmagovale, ker je bil v njih zdrav duh.

Duhovni komponenti pripravljenosti vojske so osnova KREPOSTI: vojaške ter splošno človeške in državljanske.

Vojaška vzgoja stremi za tem, da splošne človeške in državljanske kreposti, ki že krasijo mlade novake pri vstopu v vojsko, vzdigne na še višjo raven in da razvije v njih še posebne vojaške kreposti, brez katerih vojak ne more biti dober vojak.

O duhu v vojski govori prvi od štirih delov pravil za vojaško službo, ki nosi ime Moralni poduk.

Prva jugoslovanska vojska je imela moralni poduk, ki se je malenkostno razlikoval od pravila, ki je bilo v veljavi v srbski vojski. Njeno pravilo pa je bilo skoraj dobesedni prevod moralnega poduka nekdanje prusko-nemške vojske.

Menim, da se bodoča jugoslovanska vojska ne bi smela zadovoljiti z moralnim podukom, ki smo ga mi imeli, čeprav se moralna načela niso spremenila in se tudi ne morejo spremeniti, ker so, večna. Čutim pa nujno potrebo po izboljšanju tega pravila v dveh ozirih: v poglobitvi in v prilagoditvi naši duševnosti.

Pojmujem to pravilo več kot pravilo, ki daje samo splošne smernice. Mnenja sem, naj bi to bil popoln tekst, to se pravi knjiga, ki bi na vsakega, tako na preprostega kot na učenega, napravila globok vtis in ga vsega prevzela, ne samo prvokrat, marveč vsakokrat, ko bi segel po njej, oziroma poslušal njen nauk. Naj bi navduševala borce pred odhodom v napad in jim bila tolažba in vzpodbuda v hudih časih in nevarnih trenutkih, ki jih preživlja vojska v obrambi, zlasti pa na umiku.

Naj bi ta knjiga bila napisana tako, kot so napisana mnoga velika dela: da človek že na prvih straneh občuti duh časa in kraja, kjer se njihovo dejanje dogaja. Naj bi torej Moralni poduk bravcu ali poslušavcu dal občutiti duh, ki vlada v vojski, ki se po njegovih naukih ravna.

Pri sestavljanju te velepomembne knjige, naj bi sodelovali tudi filozof, duhovnik in umetnik. Pred kakimi 25. leti, ko sem bil doma na dopustu, sem v Domoljubu na prvi strani ene njegovih števil, prebral izvrstnega članek o starovitnosti. Kako skromno je bilo tisto, kar smo o tej kreposti imeli podanega v našem Moralnem poduku v primeri s tem, kar je bilo napisanega v Domoljubovem članku! In takrat mi je prišlo na misel, da bi pri sestavljanju novega pravičnika bilo potrebno povabiti na sodelovanje avtorja tistega članka, ki je po vsej verjetnosti moral biti duhovnik.

Že s tem, da bi Moralni poduk bodoče jugoslovanske vojske ne bil prevod, marveč originalno delo NAŠIH ljudi, bi bilo zadoščeno tudi zahtevi po prilagoditvi naši duševnosti, ki se kot slovanska razlikuje od germanske romanske.

Želim, da bi bodoča naša vojska bila silnega duha, ki bi ji dal peroti v napadu in levje srce pri obrambi.

Želim, da bi bila viteškega duha, ki ne dopušča nasilja in surovosti.

Želim, da bi bila plemenitega krščanskega duha, ki tudi sovražnika ne dovoljuje sovražiti,

Naj bi v bodoči jugoslovanski vojski vladal tak duh, da bi se v njej vsakdo dobro počutil — tudi tisti, ki je manj nadarjen za vojaška znanja, in si štel v čast, da je njen član.

Naj bi bila prežeta duha pravega, iskrenega južnoslovanskega bratstva z geslom: „Vsi za enega in eden za vse!“

Naj bi po svojih duhovnih kvalitetah bila v ponos združenim bratskim narodom, najmočnejša zveza med njimi ter zanesljivi porok njihovega mirnega sožitja, blaginje in napredka ter varnosti pred grabežljivimi sosedi.

(Bo še)

GRADIVO K AK STRAZA

BELE IN ČRNE „ROKE“

V ljubljanski Un'onski kleti so imeli člani slovenskega katoliškega starešinstva svoje omizje. Tam so se shajali možje najrazličnejših struj: ravn. Bogumil Remec, prof. Ernest Tomc, dr. Gosar, dr. Jakob Mohorič, brata dr. Stanovnika in še mnogo drugih. Okrog leta 1930 si lahko ob večernih urah opazoval to omizje prijateljskega kramljanja, kjer je vladalo načelo: beseda ni konj. Če je nekdo kaj izjavil, kar je bilo dvomljivo, potem se je v dostojni akademski debati skušala ugotoviti objektivna resnica — če je šlo zgolj za računsko pomoto, jo je popravil prof. Grošelj („Fičič“) — skratka, medsebojno tovarišтво se je vrtelo po pravilu: In necesariis UNLTAS, in dub'is LIBERTAS, in omnibus CARITAS.

Še pred drugo svetovno vojno je med nami izginila CARITAS, še v času najhujše borbe med drugo svetovno vojno sem bil priča, kakšnih nemogočih metod so se posluževali politiki raznih strank, da so na ta ali oni način „ub'li“ nasprotnika: še celo falzifikacij pisem in denunciranja pri Gestapu se niso ustrašili. To so bile resnične politične „BELE“ in „ČRNE“ roke, slično kakor v Srbiji l. 1915/18. Med domobranci na terenu se je sicer ustvarila klima bratske strpnost', prizanesljivosti in iskrenega prijateljstva, pa tudi samo do Vetrinja; od tedaj pa se še danes nismo znašli, pa čeprav je že skoraj 20 let za nami.

Pred kratkim sem se pozno zvečer vrnil iz službe, ves zbit, ves utrujen. Po večerji sem našel na „kredenci“ novo revijo: Vestnik slovenskih protikomunističnih borcev 1/2 - 1962. Hotel sem jo samo površno pregledati, kar naenkrat mi pa oči obvisijo na črkah: „Pri ljubljanski policiji so pa s svojimi člani zasedli toliko mest, da so imeli tam dominanten položaj.“ Dvakrat sem cbršal očala, nisem vedel, ali že dremujem ali še vidim prav in kar verjeti nisem mogel očem, ko sem prebral ime pisca: dr. Fr. Bajlec. Seveda, postal sem takoj „trezen“ in nisem šel prej spat, dokler nisem prebral vsega dr. Bajlečevega članka: „Gradivo k Vetrinju“.

V tem članku se razpravlja o naši najnovejši zgodovini in smatram za važno, da se postopoma analizirajo in overijo dr. Bajlečeve trditve. Zlasti je zanimiva izjava Narodnega odbora z dne 29. 10. 1944, ki je pa samo delno priobčena in v najkrajšem času bom skušal o tem nekaj objaviti.

Odstavek, kjer dr. Bajlec analizira in karakterizira delovanje „Straže“ (čeprav jo z imenom ne navede), je pa p'san s takšnim strupenim sovraštvom, da sem si rekel: „Vidiš, to je pa zopet „bela roka“.

Da me bom napravil g. dr. Bajlecu krivice — zlasti, ker nočem jahati na besedi ali nehoče nesrečno izbrani frazi, smatram za potrebno, da predno nadaljujem s kritiko, citiram dobesedno ves odstavek, k' se glasi:

„Tretja, tudi ne velika, a sorazmerno še najštevilnejša skupina je bila organizirana še pred vojno. Večino v tej skupini so imeli mlajši izobraženci in dijaki. Nastopala je pod različnimi imeni, svoje delo je rada ime-novala kulturno, ne politično, svoje člane pa za sol slovenske inteligence

in za edino poklicane in sposobne za vodstvo naroda. Njih ideal je bila korporativna ureditev države, kot jo je skušal uvesti v Italiji Mussolini, vsled česar so trdili, da so politične stranke in politiki za vodstvo države popolnoma nepotrebni. Ob koncu vojne so se z vso resnostjo pripravljali za prevzem oblasti. Pri ljubljanski policiji so s svojimi člani zasedli toliko mest, da so imeli tam dominanten položaj. Skušali so doseči enak položaj tudi pri domobranstvu s pridobivanjem oficirjev za svoje načrte. To so opravljali z intenzivno propagando, ki je obstojala v tem, da so govorili, da sedaj, ko bo prišlo do spremembe, stare politične stranke in stari politiki ne smejo priti več na oblast, ker so te stranke in politiki krivi vse nesreče, v kateri se sedaj nahaja slovenski narod. Vodstvo slovenskega naroda naj prevzamejo povsem „novi“ ljudje, to je mlajši intelektualci, ki se do sedaj niso kompromitirali v umazani politiki. Napadli so tudi NO, ki da je sestavljen povsem enostransko, samo iz političnih strank, vsi ostali sloji pa niso udeleženi, zlasti ne domobranci in nova generacija z mladimi intelektualci.“

Kakor vidimo, je dr. Bajlec hotel ironizirati pokret „Straže“ kot celote („sol slovenskega naroda“), zgodovinsko delovanje Stražarjev pa umazati s trditvijo, češ, da je njihov ideal korporacijski sistem kakor ga je v Italiji skušal uvajati Mussolini. S tem je povedano, da so bili Stražarji za gospodarski fašizem, ker se pa ta ne da uvesti brez političnega fašizma, zato je razumeti, da so „Stražarji“ FAŠISTI.

Kakor sem že nakazal, najbolj me je zbolel ironičen strupen duh odstavka kot celote in g. Miloš Stare bi ukrenil prav, če bi g. dr. Bajlecu poslal „Poziv in prošnjo“, da mu obrazloži, kako naj se piše in kako naj se NE piše.

Da kratko preidem na „Stražarski korporacijski sistem“ „tipo“ Mussolini. Papež Pij XI. je v svoji encikliki „Quadragesimo anno“ navedel in podal kritiko novega korporacijskega sistema, kakor so ga splošno tedaj uvajale avtoritarne države. Naši katoliški komentaristi v Sloveniji so potem razlagali, da papež Pij XI. avtoritativno priporoča korporacijski gospodarski sistem, podoben onemu v srednjem veku itd. Prof. Ernest Tomec je že šel tako daleč, da je skušal tudi praktično uvajati korporacijsko misel najprej v akademskih društvih. Tej novosti so se pa vsi drugi kat. akademiki, tudi Stražarji, odločno uprli; komunisti so pa reorganizacijo katol. akademskih društev speljali na svoj mlin in začeli govoriti o KLERO-FAŠIZMU. V resnici pa nihče, niti „Stražarji“, niti rajni Tomec, najmanj pa papež Pij XI nikdar ni hotel uresničiti in kopirati fašističnega sistema. Ta papež je kratko pred svojo smrtjo, za praznik sv. Jožefa leta 1939 sklical v Rim 100 italijanskih škofov in hotel javno prebrati bulo o obsodbi fašizma, kar se pa radi papeževe smrti ni zgodilo. Dr. Andrej Gosar pa je nešteto krat opozarjal in prosil pristaše dijaške K. A., da naj bodo previdni in da je neumestno trditi, da papež PRIPOROČA korporacijski sistem, ki so ga tedaj uveljavljale nekatere avtoritarne države (Avstrija), ampak, da papež ta korporacijski sistem samo navaja kot PRIMER novega gospodarskega reda.

Dr. Bajlec je menda nekaj izvedel, da je dr. Ciril Žebot študiral v Italiji — to, da je študiral na privatni KATOLIŠKI univerzi najbrže ne ve — nekaj je tudi slišal o stražarskem stremljenju priti do novega gospodarskega reda, nekaj je tudi slišal o kritiki komunistov, da papež skuša po svojih strokovnjakih vplivati, da se po vsem svetu, kjer so cerkvi prijazni elementi na vladi, uvede gospodarski in politični sistem, podoben onemu, ki ga je uvajal Mussolini („Klerofašizem“). Ne morem si drugače razlagati, kakor tako, da je iz te konfuzne mešanice dr. Bajlec dobil: Korporacijski sistem, kakor ga je uvajal Mussolini.

Danes po 20. letih se piše ZGODOVINA. To je odgovorna naloga in je neumestno vsako ironiziranje nasprotnika, najmanj pa s splošnimi, nedokazanmi trditvami „pobijati“ nekdanje nasprotnike. Takšne obdolžitve smo bili vajeni od strani „Rdečih Signalov“, sedaj pa z istimi obdolžitvami nadaljuje član NO! Takšno pisanje je nepietetno do dr. Ehrlicha in do drugih, tako številnih stražarskih mučencev. Dr. Bajlec menda nikdar ni bil v tej vojni v stražarski IZBI, kjer je bila vsa stena pokrita s slikami padlih Stražarjev. Dr. Bajlec ne ve, da je imela „Straža“ samo pri bojih okrog 8. 9. 1943 okrog 20 mrtvih — med njimi dr. Bajlečev ožji rojak Ferko Casar. Komčno naj g. dr. Bajlec ve, da so „Stražarji tudi po 8. 9. 1943 skoraj 100% aktivno sodelovali pri protikomunistični borbi, tudi mladi družinski očetje in ti so tudi pozneje šli v Kočevski Rog. Vsi ti mučenci imajo dvojen PRIMAT: Primat v borbi proti komunizmu in primat v mučenštvu. Ti fantje so bili v resnici SOL SLOVENSKEGA NARODA, za g. dr. Bajleca pa nosilci Mussolinijevega korporativizma.

O dr. Bajlečevih trditvah bi lahko še na dolgo in široko razpravljali. Kako je prišlo do fraze: Sol slovenskega naroda; o prevzemu oblasti ob koncu vojne; o infiltraciji pri domobranstvu; o trditvi, da je „Straža“ smatrala, da so politiki nepotrebni itd. Mislim pa, da zadostuje, da si vsak sam ogleda, kako neresne so dr. Bajlečeve trditve. Ker sem pa slučajno bil v službi pri policiji, še besedo o DOMINANTNEM položaju Stražarjev na policiji. Na političnem oddelku ljubljanske policije so bili po 15. 10. 1943 nastavljeni uradniki in agenti, znani po svojem delovanju proti komunizmu. Na političnem oddelku je službovalo okrog 100 civilnih agentov, uradnikov in komisarjev, po svojem političnem prepričanju pristašev vseh mogočih strank in frakcij, tudi „Straže“. V službi ti agenti niso nikdar nastopali kot eksponenti posameznih političnih strank ali frakcij, ampak vedno le kot uradniki policije. Nikdar ni dala nobena politična frakcija ali stranka NAVODILA, kako naj policija deluje, tudi „Straža“ ne. Uradniki policije so poznali samo enega šefa: upravnika policije dr. Hacinca; prav tako samo eno nalogo: protikomunistično borbo. Zato je bilo tudi medsebojno razmerje med uradništvom in agenti tako prisrčno, tako prijateljsko, da tudi Vetrinjska tragedija te enote raznih ljudi, raznih prepričanj, raznih strank in idej ni zušila.

Če bo g. dr. Bajlec še naprej hodil po tej poti, kakor danes hodi, še dolgo ne bomo prišli do zgodovine komunistične revolucije v Sloveniji.

MAKS LOH

Castelar, 6. decembra 1962

Gospod Ivan Korošec,
starešina DSPB
Ramón Falcón 4158
Buenos Aires

Spoštovani!

Sveti Miklavž je pustil pri meni nad vse poučno basen
„Zelva in škorpion“ — z naročilom, da jo pošljem vašemu
društvenemu glasilu.

Pozdravljeni!

Zina Rupnik l. r.

ŽELVA IN ŠKORPIJON

TURSKA BASEN

(Po Adnan Bayaru poslovenila Zinka Rupnikova)

Želva in škorpion sta bila prijatelja. Vedno sta govorila o ljubezni in slogi, odkritosti in navezanosti. Nekoč sta morala po silj zapustiti svojo domovino. Skupaj sta potovala na varno ozemlje. Po božji volji sta prispela do velike reke. Škorpion se je bal prehoda čez tok in ni vedel, kaj naj bi ukrenil.

Tedaj je rekla želva: „Prijatelj moj, kaj je vzrok, da odrivaš barčico razmišljanja na tok zadrege in zakaj si se potopil v morje skrbi in gorja?“

„Misel, da moram prečkati to reko, me je pahnila v vrtinec razburjenja,“ je odgovoril škorpion. „Nemogoče mi je prebresti ta tok! Kako pa naj prestanem ločitev od tebe?“

„Ne skrbi,“ je nadaljevala želva. „Samo po sebi je umevno, da te bom brez nadaljnjega na svojem hrbtu prenesla čez tok in oba bova sigurno dospela na drugo obalo.“

Želva je vzela škorpiona na hrbet in se kot ladja spustila v vodo. Sredi toka je pa nenadoma zaslišala neprijetno šumenje in istočasno začutila na hrbtu živo praskanje in kljuvanje.

„Kakšno je to šumenje in kaj delaš tam zgoraj?“

„Nič posebnega,“ je odvrnil škorpion. „Preizkušam samo strupeno bodico žela na tvojem hrbtu!“

Tedaj se je želva razjezila: „To pa res ni lepo od tebe! Med tem ko se jaz trudim, da rajši spravim čez tok na varno obalo, uganjaš ti neumnosti in spravljaš v nevarnost sebe in mene. Razen tega moraš vedeti, da mi s svojimi bodljaji ne moreš škodovati, ker je tvoje želo prešibko, da bi moglo predreti moj oklep!“

„Kaj pa misliš!“ se je izgovarjal ogorčen škorpion. „Kaj takega nikoli niti pomislil nisem! Vedeti moraš, da je takšna pač moja narava! Vedno moram bosti; vseeno, ali je to hrbet prijatelja ali prsi sovražnika!“

Želva je v osuplosti za trenotek onemela in se po krajšem razmišljanju domislila reka modričanov, da je prostaškemu hudobnežu izkazana plemenitost isto kot gojitev osata v vlečki in reja kač na lastnem zatilku!

BORCI PIŠEJO

Gospod urednik!

Spet je poteklo eno leto in Vestnik mi je redno prihajal. Zelo se Vam zaradi zahvaljujem. Tudi tu je vroča vojna proti komunistom. Mi smo tu še kar mirni — seveda ne vem, kdaj pridejo „sposodit“ naš riž, denar in ostalo. Tu blizu vaščani delajo na vsi moč, da si utrdijo takozvano strateško vas. Vse okoli vasi sta dve vrsti močnih kolov in še jarki povrh. Vsaka vas ima nekaj pušk, da se branijo pri prvem napadu. Imajo tudi svoj radio, da obvestijo predsednika distrikta ali pa province, naj pridejo na pomoč z vojniki, ki so vsi oboroženi „do zob“. Pa tudi avioni pridejo na pomoč. Sam sem sedaj v gorah, blizu čajne plantacije, kjer seveda ni veliko riža, katerega oni iščejo. Tako smo sedaj mirni, čeprav je naša hiša izven „strateške vasi“.

Tam doli na rodovitni ravnini pa nadlegujejo ljudi, da jim plačujejo

davke. Tudi avtobusna podjetja jim skrivoma mastno plačujejo, da jih pustijo mirno prevažati po cestah. Kdor ne plača ali ne plača dovolj, bo imel sitnosti. Pravijo, da je sedaj — s pomočjo Amerikancev — situacija že boljša, vendar pa ni sigurna. Moliti, prosim, za moje vernike in sprebivalce.

Najlepše pozdravljam vse Vaše sodelavce, posebno pa Vas, Vaš v G. J. vdani

A. M., misijonar
Vietnam, (Sud)

Gospod urednik.

Rad bi Vam čestital k Vestniku, ki je z vsako številko bolj zanimiv, tako po vsebini kot po obliki. V tem vidim tudi poživljenje domobranske ideje. Poleg spisov o domobranskih pohodih je vzbudilo zadnji čas mojo pozornost več člankov g. Bajleca z naslovom Gradivo k Vetrinju. Ven-

dar se mi pri vsem tem nekaj ne zdi prav in na mestu.

Da se čim bolj vse po resnici pove in zapiše, se mi ne zdi neprimerno, čeprav naši nasprotniki lahko tudi to zlorabijo. Toda vsak bi moral najprej priznati svoje zmote in napake, ki se lahko vsakemu pripetijo, ne pa iskati slabe strani na bližnjiku, saj kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima, in to so naši sovražniki komunisti. Ko sem namreč prebiral članke g. Bajleca, sem bil zelo žalosten, saj je tam naš vzor general Rupnik precej temno prikazan v zvezi z drugimi iz njegovega kroga. Kar verjeti nisem mogel, da si je general Rupnik izbral za stražarje tako propale ljudi, ko bi vendar med domobranci mogel najti dovolj zanesljivih fantov.

Pa sem k sreči slučajno dobil v roke sicer malo poznan slovenski list iz Buenos Airesa, Slovenska pot. Iz odgovora na trditve Vestnika razberem, je bilo v vsem mnogo pričanja po krivem, brez pravih dokazov. Ker tega lista naša slovenska publikacija malo omenja, bi bilo potrebno, da se taki odgovori objavijo v istem listu, kjer je izšel napad.

Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvana, pravi pregovor.

Jaz osebno generala Rupnika nisem poznal, ali vsi, kateri so ga poznali, so mi pravili, da je bil zelo dober človek, preprost in odločen protikomunist.

Že to bi zadostovalo, da ga čim bolj vsi cenimo kot predstavnika in prvega boreca Slovenskega Domobranstva, da če bi on tiste dni, ob laški kapitulaciji ne nastopil in tako zaščitil slovenski narod, pred nemško ofenzivo leta 1943, bi nemška „Wehrmacht“ in SS vojska grozno opustošili in pobili ljudi še v tistem predelu, zasedenem po Italijanah, v tako zvani Ljubljanski pokrajini s Slovenskim Primorjem. In tudi pozneje po ustanovitvi domobranstva, katero je bilo komunističnim zločincem trn v peti, ker je ščitilo prebivalstvo.

Zato bi mi domobranci želeli, da se tudi odgovor, oziroma obramba priobči v Vestniku.

Tako bo Vaš list, gospod urednik, resnično služil edinosti med vsemi, ki smo se nekoč z orožjem, sedaj pa s svojo besedo borimo proti našemu skupnemu sovražniku — brezbožnemu komunizmu.

Vas najlepše pozdravlja

F. Bine, Argentina

DRUŠTVENE NOVICE

IZ OKROŽNICE ZDSPB:

Božična podpora invalidom in sirotam

Za praznike bo socialni referent pri glavnem odboru ZDSPB poslal pomoč vsem našim invalidom in onim sirotam, ki so pomoči potreb-

ne. Predvidoma bo podpora znašala 500.— dolarjev in razdeljena takole: v Avstrijo 135 dol., Argentino 120 dol., v Belgijo 20 dol., v Italijo 20 dol., v Švico 40 dol., v Jugoslavijo 165 dol.

Prejšnja podpora, v znesku 305

dolarjev, je bila razposlana v začetku novembra tega leta. Potreb je ogromno, več kot jih moremo zmagovati. Za nadalnje uspešno delovanje socialnega referata je pomoč vseh organizacij nujna. Skrb za naše reveže je postavka nas vseh, prav vseh.

Boj proti komunizmu

Svečovalec za zunanjo politiko v US State Departamentu, Walter W. Rostow, ki je znan po svojem levičarstvu, je pred kratkim predložil vladi 286 strani obsegajoči tajni dokument, načrt, po katerem naj bi se usmerjala zunanja politika. V tem dokumentu, „Basic National Security Policy“, Rostow predlaga popuščanje komunizmu, zaradi važnosti tega dokumenta bomo o njem govorili več v naslednji okrožnici.

Koncem letošnjega poletja je US Department of State izdal posebno razlago, zakaj oni mislijo, da je podpiranje komunističnih držav, Poljske in Jugoslavije potrebno. Ta dokument je silno enostranski in naravnost naiven. Titoizem prikazuje baš tako, kot Titovci žele. Iz tega dokumenta bi človek sklepal, da je v Jugoslaviji res lepo, da je vera svobodna, privatna lastnina ostala last posameznikov, kmet pa svoboden kmet. Glavni odbor ZDSPB je pripravil obširno spomenico proti temu dokumentu in jo preko dveh senatorjev dostavil State Departamentu.

UPRAVA sporoča:

Po sklepu konzorcija Vestnika je bila naročnina za leto 1963 določena na 220 pesov odn. dva dolarja in pol odn. en funt šterling. Naročnino pošiljajte na naslov: Janez Kralj, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires.

Ameriška skrajna desnica, organizirana v posebni organizaciji, je zelo aktivna proti komunizmu. Pred nedavnimi je ta organizacija nastopila proti prodaji uvoženega blaga iz komunističnih držav, zlasti iz Jugoslavije. Akcija je tako uspešna, širom Amerike, da mislijo Titovci prositi ameriško vlado za intervencijo v predmetni zadevi.

Zberimo imena padlih

Zemeljski ostanki naših bratov so razmetani širom slovenske zemlje, nikoli jih ne bo mogoče zbrati in pokopati v blagoslovljeno zemljo. Zberemo pa lahko njih imena in jih povežemo v enoto. Na to važno delo bomo ponovno opozarjali. Z malo iznajdljivosti in požrtvovalnostjo lahko mnogo storimo. Ne dopustimo, da bi spominsko leto ostalo samo na jeziku ali na papirju. Vsak nekaj žrtvuemo, junakom v spomin, nam v zadoščenje, komunistom pa v dokaz naše nenehne borbe proti brezbožnemu zlu.

SOCIALNI NAČELNIK DSPB SPOROČA:

V invalidski fond so darovali:

F. Jare, San Martín	\$ 375.—
J. Sašek, Ezeiza	„ 50.—
J. Ravnikar, Capital	„ 650.—
N. N., San Martín	„ 50.—
Skupno	\$ 1.125.—

Iskrena hvala. — Posnemajte!

Vsem dopisnikom, naročnikom, organizacijam: vso pošto, zadevajočo upravo Vestnika, pošiljajte na upravo, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires, vse dopise za urednika tudi na isti naslov, vendar na ovojnicah jasno navedite: uprava odn. uredništvo. Če je dopis namenjen starešinstvu DSPB, navedite v naslovu: tajništvu DSPB, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires.

UREDNIKOV BUNKER

F. Bine — Argentina: iskrena hvala za pismo. Še bolj hvala za dopis, ki je objavljen. Povedati moram, da bi Vestnik z veseljem objavil članek, ki je bil objavljen v Slovenski poti, ako bi ga avtor uredništvu Vestnika poslal.

A. V., Avstralija — Pismo prejel. Iskrena hvala. Če le utegnete, predelajte navedene misli v članek in mi ga čim prej pošljite. — Prav prisrčen pozdrav.

„Prešerna“ — Koroško: pismo prejel, hvala. Nepodpisani odn. psevdonimni dopisi načelno romajo v arhiv, ker koša nimam. Če se sami ne morete podpisati, poiščite znanca ali prijatelja, ki vam bo posodil ime. V tem primeru boste pa morali nekatere izraze v pismu omiliti in predvsem upoštevati misli, podane v pravkar izišli knjigi „Kar po domače“.

VAŽNO ZA NAROČNIKE, ki prejema po pošti! — Uprava Vestnika nima iztirjevalcev, zato prosimo, da nakažete naročnino za leto 1962 v znesku 150 pesov na ime Juan Kralj, Ramón Falcón 4158, Suc. 7 Buenos Aires.

Naslovna stran VESTNIKA predstavlja del zasnežene Gorenjske, s katero Vas bodo vedno vezale lepe slovenske pesmi izdane na ploščah VESNA.

45 rpm V —	401	Nebó žari	Vasovalci
E. P.	402	Na klancu sva se srečala	Bratci veseli vsi
	403	Dolerjski vozniki	Vasovalci
	404	Krjavej pri Obrščaku	SKA — Bratci veseli vsi
	405	Kmetič praznuje	Moulin Rouge
	406	Škrjanček poje, žvrgoli	Sestre Fink
	407	Fantje se zbirajo	Vasovalci
	408	Kristus je vstal	SPZ Gallus
	409	Imam tri ljubice	Vasovalci
	410	Ostal sem sam.	Moulin Rouge
	411	Mlin	Mladinski zbor Gallusa
	412	Naš dedek	Bratci veseli vsi
	413	Kje so moje rožice	Slovenske mladenke
	414	Slovo v mesečini	Aemona Dancing
	415	Vipavska	SPZ Gallus
	416	Gasilska polka	Moulin Rouge
	417	Petnajst let	Mešana
	418	Na mostu	Bratci veseli vsi
	419	Minuli časi	SPZ Gallus
	420	Zvezda srebrna	Aemona Dancing
	421	Šumi gozd	Slovenske mladenke
	422	Mladi vojak	Mejaši
	423	Noč božična	SPZ Gallus

Plošče dobite pri vseh zastopnikih JADRANA v Argentini, Avstraliji, Brazilu, Kanadi, Uruguayu, USA in Venezueli.

Po pošti pošilja

JADRAN S. R. L.

25. de Mayo 533/3 — Buenos Aires — Argentina

Correo
Argentino
Suc. 7

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 6830
22-I-1962

Propiedad Intelectual
N° 700070
Ramón Falcón 4158 Bs. As.